

6. PŘÍLOHY

6.1. Příloha 1: Ukázka analýzy tématu karboxylové kyseliny v učebnici Fortuna

V. UČEBNICE FORTUNA

KARBOXYLOVÉ KYSELINY

Karboxylové kyseliny jsou organické sloučeniny, ve kterých je vázána alespoň jedna karboxylová skupina -COOH. 14

Karboxylové kyseliny lze pojmenovat názvy triviálními nebo systematickými. Systematický název se v nejjednodušším případě utvoří připojením rozšířeného zakončení „-ová kyselina“ k názvu ne-cyklického uhlovodíku. 24

Kyselina mravenčí (methanová kyselina) HCOOH je odvozena od methanu. Je to bezbarvá, leptavá, štiplavě páchnoucí kapalina. Je součástí obranného mechanismu některých organismů, např. mravenci ji vylučují při napadení nepřítelem, je obsažena ve včelím jedu a v ohloupcích kopřiv. Používá se jako konzervační prostředek, v kožedělném průmyslu ke zpracování kůže a k přípravě esterů. 53

Kyselina octová (ethanová kyselina) CH₃COOH je odvozena od ethanu. Koncentrovaná (98%) kyselina octová je kapalná, štiplavě zapáchající látka, která má leptavé účinky na pokožku. Vzniká z ethanolu působením mikroorganismů (octovým kvašením). Její 8% roztok (ocet) se používá ke konzervování a dochucování potravin. Kyselina octová se využívá při zpracování kůže, výrobě barev a plastů. 53

AMINOKYSELINY

Ve všech organismech jsou chemicky vázané karboxylové kyseliny, které obsahují charakteristickou aminovou skupinu -NH₂. Tyto sloučeniny se nazývají aminokyseliny a nejjednodušší je glycin (kyselina aminooctová NH₂CH₂COOH). Je to bezbarvá krystalická látka, dobře rozpustná ve vodě. Soli některých aminokyselin se používají jako ochucovadla (glutaman sodný). 44

SOLI KARBOXYLOVÝCH KYSELIN

Soli karboxylových kyselin se mohou připravit neutralizací příslušných organických kyselin hydroxidy. 11
Například:

$$\begin{array}{ccccccc} \text{CH}_3\text{COOH} & + & \text{NaOH} & \rightarrow & \text{CH}_3\text{COONa} & + & \text{H}_2\text{O} \\ \text{kyselina octová} & & \text{hydroxid sodný} & & \text{octan sodný} & & \text{voda} \end{array}$$

9

Důležitá konzervační látka je **benzoan sodný**, označovaný jako E211, a **glutaman sodný**, označovaný jako E621, který zvýrazňuje chuť potravin.

14	● P ₁ = 27		N = 208
24			
53	● P ₂ = 43		U = 23
53			
44	● P ₃ = 0		V = 17
11			
9	● P ₄ = 3		
208	● P ₅ = 11		

6.2. Příloha 2: Počet běžných (P1), odborných (P2), faktografických (P3), numerických (P4) a opakovaných (P5) pojmů, počet slov, vět a sloves u jednotlivých témat analyzovaných učebnic

VODA	P1	P2	P3	P4	P5	N	U	V
SPN-SOŠaSOU	20	37	0	5	15	202	23	15
SPN-SŠ	21	30	1	6	23	208	23	12
Scientia	45	3	1	2	27	203	26	18
Fortuna	35	20	1	3	18	210	26	19
Eduko	25	22	1	8	24	223	27	14
VODÍK	P1	P2	P3	P4	P5	N	U	V
SPN-SOŠaSOU	12	44	0	0	22	208	20	14
SPN-SŠ	11	39	2	7	23	211	26	14
Scientia	23	9	4	2	39	203	29	16
Fortuna	18	31	3	6	18	204	21	15
Eduko	17	33	2	9	18	205	23	15
NEUTRALIZACE	P1	P2	P3	P4	P5	N	U	V
SPN-SOŠaSOU	12	24	0	14	54	220	12	9
SPN-SŠ	16	32	0	3	48	207	18	14
Scientia	9	29	0	1	27	201	23	13
Fortuna	10	28	0	6	37	202	19	12
Eduko	8	29	0	2	53	203	23	10
ALKANY	P1	P2	P3	P4	P5	N	U	V
SPN-SOŠaSOU	15	41	0	6	29	204	21	16
SPN-SŠ	13	45	0	11	28	216	18	14
Scientia	37	15	0	7	14	215	20	13
Fortuna	20	31	0	7	24	201	17	13
Eduko	8	80	0	8	23	203	17	9
KARBOXYLOVÉ K.	P1	P2	P3	P4	P5	N	U	V
SPN-SOŠaSOU	12	46	0	2	29	209	20	13
SPN-SŠ	12	68	0	1	19	212	19	14
Scientia	26	36	0	3	23	209	19	14
Fortuna	27	43	0	3	11	208	23	17
Eduko	27	37	0	0	11	201	20	14
BÍLKOVINY	P1	P2	P3	P4	P5	N	U	V
SPN-SOŠaSOU	19	33	0	10	33	208	22	13
SPN-SŠ	8	39	0	5	27	201	23	15
Scientia	24	31	2	2	18	208	22	20
Fortuna	38	17	0	3	24	201	20	18
Eduko	14	41	0	10	20	200	17	13

6.3. Příloha 3: T_s , T_p , T , i a h u jednotlivých témat analyzovaných učebnic

VODA	T_s	T_p	T	i	h
SPN-SOŠaSOU	11,8	29,4	41,3	20,8	54,5
SPN-SŠ	15,7	27,7	43,4	17,8	45,7
Scientia	8,8	16,5	25,3	3,0	7,7
Fortuna	8,9	21,1	30,1	11,4	31,2
Eduko	13,2	21,4	34,6	13,9	38,8
VODÍK	T_s	T_p	T	i	h
SPN-SOŠaSOU	15,5	29,9	45,4	21,2	56,4
SPN-SŠ	12,2	31,1	43,4	22,7	58,5
Scientia	8,9	18,9	27,8	7,4	19,5
Fortuna	13,2	26,8	40,1	19,6	52,6
Eduko	12,2	29,3	41,5	21,5	55,7
NEUTRALIZACE	T_s	T_p	T	i	h
SPN-SOŠaSOU	44,8	35,7	80,5	17,3	36,5
SPN-SŠ	17,0	38,4	55,4	16,9	35,4
Scientia	13,5	20,4	33,9	14,9	45,5
Fortuna	17,9	28,4	46,3	16,8	42,0
Eduko	17,9	33,9	51,9	15,3	33,7
ALKANY	T_s	T_p	T	i	h
SPN-SOŠaSOU	12,4	39,1	51,5	23,0	51,6
SPN-SŠ	18,5	41,2	59,7	25,9	57,7
Scientia	17,8	17,4	35,2	10,2	30,1
Fortuna	18,3	30,6	48,9	18,9	46,3
Eduko	26,9	82,9	109,8	43,3	73,9
KARBOXYLOVÉ K.	T_s	T_p	T	i	h
SPN-SOŠaSOU	16,8	37,3	54,1	23,0	53,9
SPN-SŠ	16,9	52,7	69,6	32,5	69,0
Scientia	16,4	32,8	49,3	18,7	44,3
Fortuna	11,1	33,6	44,7	22,1	54,8
Eduko	14,4	27,7	42,1	18,4	49,3
BÍLKOVINY	T_s	T_p	T	i	h
SPN-SOŠaSOU	15,1	37,5	52,7	20,7	45,3
SPN-SŠ	11,7	31,7	43,4	21,9	55,7
Scientia	9,8	25,5	35,3	16,8	45,5
Fortuna	11,2	24,2	35,4	10,0	24,4
Eduko	18,1	37,6	55,7	25,5	60,0